

VESTITORUL

Organ al Eparhiei române unite de Oradea și revistă de cultură religioasă.

Redacția și Administrația:

Oradea,

Parcul Ștetan Cel Mare No. 8.

Apare la 1 și la 15 a fiecărei luni.

Abonament:

Pe un an..... 120 Lei.

Exemplarul 5 Lei.

— Rugăm pe toți restanțierii noștri, ca până la 31 Decembrie să binevoiască a ne achita taxa de abonament, deoarece dela 1 Ianuarie vom suprima revista pentru toți cei ce nu vor fi în curent cu abonamentul pe 1925.

PARTEA OFICIALĂ

No. 3148/1925.

Date pentru Șematismul istoric diecezan.

În anul 1927 Dieceza Noastră cu ajutorul lui Dumnezeu va împlini 250 de ani de existență. Cu acest prilej solemn dorim să se cuprindă într'un șematism istoric și să se arate celor de față și generațiilor viitoare trecutul glorios și vrednic de a fi scris cu litere de aur în istoria bisericii și a neamului nostru, al acestei dieceze, a institutelor și așezămintelor sale. Pentru adunarea datelor de lipsă la o asemenea lucrare este de lipsă concursul și conlucrarea conștiințioasă a întreg clerului diecezan. Drept aceea vi se trimite chestionarul de mai jos cu îndrumarea ca până la 1 Februarie a. 1926 fiecare dintre Frățiile Voastre să răspundă exact și conștiințios la întrebările puse, pe bază de documente, date istorice, statistice etc. autentice, fidedemne și precise. Iar M. O. D. protopopi districtuali vor da preoșilor îndrumările și directiva de lipsă întru împlinirea acestei datorințe a lor și vor controla exactitatea răspunsurilor și a datelor și eventual le vor îndrepta și completa înșiși.

Afară de aceste protopopii vor cuprind într'un scurt istoric și trecutul districtului lor în care vor arăta numele, activitatea și meritele speciale ale înaintașilor, apoi starea religioasă, morală, culturală și economică a locuitorilor gr. cat. români de pe teritoriul aceluia district.

Chestionar.

1. Numele comunei (parohiei). De unde se derivă numele actual, fazele prin cari a trecut numirea

ei? Județul, plasa și situația geografică. Gara, oficiul telegrafo-poștal și depărtarea dela scaunul protopopesc.

II. Istoricul parohiei. Când s'a înființat? Momentele mai însemnate din trecutul ei. Documentele istorice ce poșede. Societățile pe cari sunt, câți membri au, ce activitate desvoltă?

Seria cronologică a preoșilor după datele aflătoare în arhivă, matricule etc.

Preotul actual, anul, luna, ziua nașterii și a hitronirei.

Unde și câți ani a mai servit? este căsătorit văduv sau celibe? Cvalificația ce o are.

Numele cantor-învățătorului sau al cantorului.

3. Biserica. Dacă a fost cândva biserică de lemn ce s'a făcut cu ea? Nu a mai rămas dela aceea unele obiecte de artă vechi ca: uși de altar, icoane, cărți etc. Însemnările și inscripțiile ce s'ar afla pe dânsele.

Biserica actuală când și prin cine s'a edificat? Cât a costat? Hramul ei? Pictura, iconostasul și clopotele cu inscripțiile lor. Ce obiecte de artă poșede: cărți vechi vase sacre, odăjdii prețioase?

4. Casa parohială, când s'a zidit? și prin cine s'a zidit? Din ce material? Câte încăperi are? Superadificatele economice.

5. Matriculele când încep? Date istorice și însemnări ce ar fi pe cele vechi, să se decopieze.

6. Ce fel de școală este? Câți învățători sunt? Școlari obligați, înscriși? Cum frecventează școala?

7. Beneficiul parohial, cantor-învățătoresc sau numai cantoral, cât este după conscrierea din urmă, din ce constă?

8. Averea bisericii în realități, pământ, hârtii de valoare, bani, câtă este?

Averea școlii?

Fundațiunile pie sau de binefacere?

9. Filiile să se descrie ca și parohia matre.

10. Numărul sufletelor române unite?

Să se alăture conscripția nominală a lor.

Sufletele rom. cat., gr. ortodoxe, reformate, luterane, ovrei, după conscripția comunală mai nouă, ori după conscripția nominală ce s'ar afla la preoșii respectivi.

Oradea, Șed. Cons. din 4 Noembrie 1925.

PARTEA NEOFICIALĂ

Investirea Patriarhului.

Duminecă la întâi Noemvrie s'a întâmplat cu mare solemnitate investirea regală a celui dintâi patriarh ortodox român, Dr. Miron Cristea. Act, care pune biserica majorității fărăi noastre în rang alături cu celelalte patriarhii ale Orientului.

Faptul absentării celor 4 patriarhi ai răsăritului dela acest act al înălțării bisericii românești, deși ei promisese că vor veni, ba li s'au dat chiar și anumite sume în acest scop, — celui din Ierusalim 550.000 Lei — cât i s'a fi dat atunci celui ecumenic? — constituie, — pe lângă o adâncă jicnire a bisericii naționale românești, pe care ecumenicul patriarh dela Fanar o recunosc de patriarhie numai pe lângă rezerva aprobării ulterioare a unui sinod ecumenic ce s'ar întruni, chipurile, — nici el nu știe când, — o spulberare totală a iluziilor acelora, cari credeau în dominațiunea bisericii românești prin patriarhie, asupra celorlalte biserici patriarhale pipernicite din Răsărit. Inofensivelor tămâieri aduse ortodoxiei noastre de pribeagul metropolit moscovit, Antonie, precum și vagilor speranțe ce le-a legat de viitoarea ei influință asupra ortodoxiei întregi, credem, nu le va atribui nimeni o covârșitoare importanță. Iar delegații celorlalte biserici ortodoxe din Balcani și Asia mică, pe lângă cuvinte dulci, nu ne-au mai lăsat nimic.

Caracteristic, de nu umilitor, pentru armonia internă a bisericilor ortodoxe a fost și penibilul incident, ivit între reprezentanții bisericii grecești și bulgare. Prelații greci n'au voit să slujească împreună cu cei bulgari, pe motiv că aceștia ar fi *schismatici*, — (tulburând astfel *acum a doua oră* programul serbărilor). — Auzi, schismatici în însuș sînul bisericii schismatice? Aceasta a fost o gravă bruscare a bisericii bulgare, care cu tot acela drept s'a făcut autocefală, ca cea grecească. Acest incident întâmplat în fața areopagului internațional, la investirea unui patriarh, poate avea urmări incalculabile pentru ortodoxie și biserica bulgară, care și altfel stă foarte aproape de unirea cu Roma.

Mai de valoare ni se pare din tot ce s'a făcut și spus la investire, strălucita cuvântare dela dîneul a Majestății Sale Regelui nostru, în care și-a exprimat clar dorința după o unire a tuturor bisericilor zicînd: „Mă socotesc în duhul înaintașilor mei Voevozi, ocrotitori în dragostea lor a creștinătății, când urez ca bisericile ortodoxe să găsească mijloace de apropiere între ele și între întreaga creștinătate ca astfel să răsară din această apropiere pacea popoarelor, dăruită de Mîntuitorului, propovăduită de biserică și voită de noi toți“. Or, de-acum e clar, că unirea bisericilor creștine (și cu cea romană) o do-

rește însuș M. S. Regele. Această speranță ni-o trezesc și unele fraze din cuvântarea noului patriarh, când zice că „în afară biserica română se va năzui să-și asigure în concertul bisericilor ortodoxe naționale și după puțină în șirul creștinismului din toată lumea (!), un loc corespunzător cu importanța ei și cu mărimea serviciilor de ordin religios, moral și cultural, pe cari le va putea închina evangheliei și crucii lui Hristos“.

Ne îmbucură aceste declarații, căci ele lasă să întrezărim apropiata apropiere și de cea mai fecundă biserică a lumii, biserica romano-catolică, din al cărei contact va izvorî și pentru noua biserică patriarhală un nou suflu de viață, de regenerare. Până atunci și noua demnitate a bisericii ortodoxe române va rămânea un titlu steril, fără forță vitală aptă a pune în fermentație întreaga ei masă. Nu titluri noi ne trebuiesc, ci viață nouă, spirit de viață nouă. Or, aceasta nu-l dau oameni vechi, în forme nouă.

Ne bucurăm sincer de noua demnitate a bisericii surori. Dar bucuria noastră va fi deplină atunci, când pe fruntea acestei biserici va străluci diadema adevăratei patriarhii, diademă ce nu i-o poate da o patriarhie în declin, ci numai singura adevărată și de Dumnezeu păzită patriarhie a Romei, de unde derivă toată demnitatea și onoarea stabilă în Biserică, așa și orice patriarhie.

Păr. Tăutu.

Pe ce se razimă primatul de jurisdicție al episcopului dela Roma.

II. Primatul Papilor în istorie.

(Urmare din No. 21).

c) Cazul celor doi episcopi spanioli.

În toamna anului 254 doi episcopi spanioli, și anume Basilid din Merida (Emerita) și Marțial din Leon-Astorga (Legio-Asturiga) fură depuși de bisericile lor, iar în locul lor aleși alți doi, Sabinus și Felix. Cele două biserici se întoarseră cu scrisori probabil către toate bisericile, desigur însă către cea din Cartagina, în cari se rugau ca să li se recunoască cei doi episcopi. Ciprian, adunat fiind cu episcopii săi în sinod de toamnă (254), se și decide să recunoască pe Felix și Sabinus. Basilid însă se adresează bisericii din Roma și de fapt și obținu dela papa Ștefan un decret de rehabilitare, pentru sine și pentru colegul său învinovat. Nimeni nu se opune acestei rehabilitări a celor doi episcopi din străinătate, făcută cu autoritate de către papa Ștefan. Ciprian zice numai atât, că Basilid înșelă pe Papa, care, departe fiind, nu fu informat precis despre fapte.¹⁾ Nu știm ce e

¹⁾ „Romam pergens, Stephanum collegam nostrum longe positum et gestae rei ac veritatis ignarum felicit“ ep. 67, 6.

adevărat din aceasta afirmație a lui Ciprian. Fapt e, că Basilid și Marțial au fost reintegrați, deși erau împotriva lor sinodul african, bisericile lor, ba chiar și episcopul din Saragossa, care se vede a fi fost un fel de primate al Spaniei. Puterea și autoritatea Papei era mai presus decât a tuturor acestora, ceace pentru noi constituie un nou argument pentru autoritatea apostolică primațială a Papei peste biserica întreagă. Un alt caz, și mai eclatant, ne va întări și mai mult în convingerea noastră.

d) Cazul lui Marcian de Arles

Imediat după cazul celor doi episcopi spanioli¹⁾ episcopul Faustinus de Lyon, denunță la Cartagina și Roma pe un anumit Marcian, episcop al mării biserici din Arles (Franța), că nu se conformează regulii stabilite decătre episcopatul universal în 251, cu privire la împăcarea celor căzuți (lapsi), ci urmează rigorismul lui Novațian. Ciprian în loc să scrie popoului din Arles să se separe deci de episcopul lor eretic, sau episcopilor comprovinciali, să-l depună, ce face? Scrie Papei Ștefan, ca să intervină cu puterea lui apostolică și să impună respect decretelor satorite de episcopatul întreg, pe cari episcopul de Arles le sfidează:

„*Facere te oportet plenissimas litteras ad coepiscopos nostros in Gallia constitutos*; zice Ciprian către papa Ștefan, ne ultra Marcianum pervicacem et superbum et divinae pietatis ac fraternae salutis inimicum (rigorist), collegio nostro insultare patiantur, *Dirigantur in provinciam et ad plebem Arelate consistentem a te litterae quibus abstento Marciano alius in loco eius substituat*. Significa plane nobis quis in locum Marciani Arelati fuerit substitutus, ut sciamus ad quem fratres nostros dirigere et cui scribere debeamus“²⁾. E evident, că Ciprian prin acestea cuvinte îi recunoaște Papei drept de-a depune direct pe episcopi și-a-i substitui prin alții, drept esențial al puterii universale de jurisdicțiune.

Ideile confuze ale lui Ciprian și temperamentul său cam african, pregătirea și alte conflicte cu Papa, din cari cel mai celebru e cel cu privire la validitatea botezului conferit de eretici.

Controversa rebotezării.

Am văzut în tratatul lui Ciprian despre *unitatea bisericii* doctrina lui privitoare la eretici, că adică ei nu au nici preoți, nici botez, nici sacramente, pentru că n'au pe Spiritul sfânt, care nu există și nu lucrează decât în Biserică. De unde urmează, că tainele lor nu-s taine, liturghia lor nu e liturghie, botezul lor nu e botez. etc. În urmare, cei ce se întorc dela ei la Biserică, trebuiesc botezați din nou.

Ciprian, ca să-și poată expune doctrina pe larg, se lasă întrebat de un anumit creștin Magnus, de-

spre valoarea botezului dat de eretici și anume de Novațiani. Ciprian răspunde într'o lungă scrisoare (ep. 79) cu multe argumente, negând absolut valoarea botezului eretic: „*Cuncti haeretici et schismatici non dant Spiritum sanctum*“.³⁾

Ca să aibă doctrina lui și mai mare aplomb, o expune și înaintea sinodului african din toamna anului 255 și epistola sinodală a acestuia e scrisă de către dânsul, adresată celor 18 episcopi din Numidia, cari întrebară sinodul despre valoarea botezului eretic. Cu toată octoarea din partea lui Ciprian a acestei învățături greșite, pe care el o numește „*veritatem et firmitatem catholicae regulae*“, în Africa se găsiră episcopi, cari, provocându-se la obiceiul foarte vechiu de a nu reboteza pe eretici și la uzul aproape general din biserică, se opuneau acestei dogme a lui Ciprian. Căci în Egipt, Palestina și Roma, ereticii convertiți nu erau rebotezați; numai li-se repeta impunerea mâinilor, prin care primeau pe Spiritul sfânt (spovedania?), pe când în Siria (Antiochia) și Asia-mică li se repeta și botezul.

Nedumeririle episcopatului african nu s'au alinat, căci sinodul din 256 (la Paști) trebui să repeteze în fața alor 80 de episcopi hotărîrea celui din 255 despre nevaliditatea botezului eretic. Ciprian comunică acest deciz și Papei dela Roma, pe care-l ținu de foarte chemat să susțină principiul unității credinței și al disciplinei în biserică.

Dar la Roma delegații lui Ciprian nu fură nici primiți în audiență, fură tratați de eretici, li-s'a refuzat conliturghisirea, ba chiar și semnele ospitalității creștinești. Ciprian, cu care, se vede, papa Ștefan era certat de când cu episcopii spanioli, fu numit la Roma pseudo-christ, pseudo-apostol și lucrător înșelător, după cum apare din cuvintele lui Firmilian de Cesarea, păstrate la Ciprian²⁾.

Se pare, zic savanții, că Roma se declarase înainte în chestiune, declarație peste care Ciprian crezu că poate trece ușor, de aceea fu împărtășit de un așa sever tratament. Fapt e, că epistola lui Ciprian către *Iubajan*, scrisă în vara anului 256, e o combatere a unui rescris roman în chestia rebotezării ereticilor. Dar afară de aceea, s. Ciprian, în ardoarea cu care apără un principiu fals, se orată și insolent în scris față de Papa Ștefan: „*Nam intercoetera vel superba, vel ad rem non pertinentia, vel sibi ipsi contraria, quae imperite atque improvide scripsit*“³⁾ — zice despre Ștefan în ep. 74, 1.

Episcopul Romei îi răspunde toluși lui Ciprian în ton calm și majestos, decizând și definind chestiunea tocmai ca pe vremuri Papa Calist:

„*Si qui ergo a quacumque haeresi venient ad vos, nihil inoveitur nisi quod traditum est*, ut manus

¹⁾ Ep. 79, 11.

²⁾ Ep. 75, 25: „...Cyprianum pseudochristum et pseudoapostolum et dolosum operarium“.

³⁾ Cf. Batiffol, o. c. p. 465.

¹⁾ La începutul anului 255.

²⁾ ep. 78, 2, 3.

illis imponatur in paenitentiam, cum ipsi haeretici proprie alterutrum ad se venientes non baptizent, sed communicent tantum¹⁾).

Adică nu trebuie să se repeteze la reprimirea ereticilor decât impunerea mâinilor, cum e tradiția. Chiar și ereticii fac la fel.

Papa Ștefan în epistola sa s'a provocat la *autoritatea lui de urmaș al sf.-lui Petru* în episcopie. Aceasta apare cert din scrisorile lui Ciprian și ale lui Firmilian, care și el s'a amestecat în ceartă din partea orientalilor, apărând greșala lui Ciprian. Așa de pildă Ciprian în ep. sa către Quintus (ep. 71, 5) plângându-se de „aroganța“ episcopului roman, zice: „Nici Petru, pe care l-a ales Domnul de cel dintâi și pe care și-a zidit biserica sa, când s'a certat Pavel cu el despre tăierea împrejur, nu și-a pretins șieși ceva *necuviincios*, nici și-a luat șieși ceva *arogant*, ca să zică despre sine că el deține primatul și, că cei mai mici și mai jos decât el, sunt dator a i-se supune lui, nici la desprețuit pe Pavel²⁾...“

Evident, că din acest loc, departe ca să iasă negarea *dreptului* Papei de a se amesteca în afacerile dogmatice și disciplinare ce privesc biserica întreagă³⁾, când Ciprian excepționează numai *modu* „insolent și arogant“, cum zice el, cum exercită Papa Ștefan acest drept al său; apare mai presus de toate, că Papa Ștefan dreptul său de a condamna doctrina eretică a lui Ciprian, îl întemeiază pe calitatea sa de a fi urmaș al sf.-ului Petru în primat, în virtutea căruia îi incumbă datoria de a se îngriji de curățenia credinței în întreagă Biserică.

Aceasta apare clar de tot și din invectivele injurioase ale orientalului Firmilian, care, apărându-l și încurajându-l pe Ciprian în greșala sa, zice:

„Și eu pe dreptul mă revolt în aceste părți pentru prostia atât de vădită a lui Ștefan, că el *astfel* se laudă cu scaunul episcopiei sale și astfel pretinde a fi urmașul lui Petru *asupra căruia s'au așezat temeiurile bisericii*... Ștefan, care zice, că prin succesiune are cathedra lui Petru“⁴⁾, cuvinte din care apare vădit, că Papa Ștefan se provoca la *primatul de jurisdicție al scaunului său, primat ce derivă prin sf. Petru și în virtutea căruia episcopul roman are drept de a dispune peste ceilalți episcopi ai creștinătății* fapt ce nu-l neagă în sine nici Ciprian nici Firmilian, ci îi doare numai *felul* cum înțelege Ștefan a l deprimde. Aceasta e clar pentru oricine știe puțin la-

¹⁾ Cf. ep. 74, 1 și Euseb H. E. VII, 3.

²⁾ „Nec Petrus, quem primum Dominus elegit et super quem aedificavit ecclesiam suam, cum secum Paulus de circumcissione postmodum disceptaret, vindicavit sibi aliquid insolenter aut adroganter assumpsit, ut diceret se primatum tenere et obtemperari a novellis et posteris sibi potius oportere, nec desepxit Paulum“... ep. 71, 3. E evident că aici Ciprian nu neagă *primatul* Papei dela Roma, ci excepționează numai *modul* lui de aplicare din partea lui Ștefan.

³⁾ Cum crede colegul Lăzărescu în No. 14 al „Legit Rom.“ p. 5 col. 1.

⁴⁾ v. ep. 75, 17; cf. și 75, 5 și 6: „infamans Petrum et Paulum beatos apostolos, quasi hoc ipsi tradiderint...“ cf. și 73, 13: „Quod accepimus ab apostolis hoc sequimur“ zicea Ștefan.

linească. — Afară de aceea să nu uităm, că e vorbă de oameni cari se ceartă între sine.

Intre acest vehement schimb de scrisori între Ciprian și Ștefan, Ciprian și alți episcopi lovarăși de idei cu el, ca Iubajan, Quintus ș. a., se întrunește la 1 Sept. 256 sub prezidiul lui Ciprian sinodul la Cartagina, ca să răspundă cu solemnitate episcopului din Roma. Ciprian deschizând sinodul citește scrisoarea lui Iubajan, scrisoarea sa către Iubajan și iarăși alta alui Iubajan prin care acesta aderă din răspuțeri la greșala susținută de Ciprian și sinoadele sale. Scrisorile lui Ștefan nu s'au celit de loc, nici numele nu i-s'a pomenit. Dar cu toate acestea, zice P. Battifol¹⁾, nimeni nu era mai prezent decât el la acest sinod de 87 episcopi, cari tremurau de mânie pentru lecția ce li-o dăduse „arogantul“ episcop dela Roma. Bieții Papi, multe au mai trebuit să îndure chiar și din partea fiilor bisericii, pentru că și exercitau dreptul lor lăsat de Hristos, de a fi îndrumătorii în credință ai tuturor fraților. („Intorcându-te să întărești pe frații tăi“).

Ciprian făcându-și expozeul între altele îi stigmatizează pe episcopul Romei, zicând: „Noi nu judecăm pe nimeni, noi nu eschidem dela comuniunea noastră pe nimeni, deși crede alfel decât noi. Nici s'a declarat nimeni pe sine *episcop al episcopilor* (sic!), sau să fi terorizat pe cineva să primească părerea lui, când fiecare episcop are libertatea să creadă și să guverneze cum vrea, dator fiind să dea socoteală numai lui Hristos“. Frumoase cuvinte din partea aceluia, care mai înainte apăra unitatea și solidaritatea bisericii prin episcopi și, care se revoltă de cazul episcopului Marcian de Arles! Ceialalți episcopi toți își deteră părerea și subscriseră părerea lui Ciprian. Zosim episcop de Tharassa subscrise astfel: „*Revelationi facta veritatis cedit error veritati, quia et Petrus qui prius circumcidebat cessit Paulo veritatem praedicanti*“²⁾, somând astfel indirect pe Papa să cedeze „adevărului“ lor.

Ciprian voi să miște întreaga lume creștină în favorul său; trimise doi diaconi la Firmilian, episcopul Cesareei din Capadocia, ca să l atragă pe partea sa. Acesta i-s'a și alăturat mărturisind și el aceleași greșeli ca și Ciprian, atât numai, că el ca oriental fu și mai necuviincios față de șeful creștinătății întregi și locșitorul lui Hristos pe pământ. Iată de ex. cum vorbește cu Papa:

„Quin immo tu haeticis omnibus peior es. Nam cum inde multi cognito errore suo ad te veniant ut Ecclesiae verum lumen accipiant, tu vententium errores adjuvas, et obscurato lumine ecclesiasticae veritatis tenebras haeticas noctis adcumulas“³⁾. Adică-l face mai rău decât ereticii. Și se mai află

¹⁾ O. c. p. 470.

²⁾ Cf. Sententiae epp. 56.

³⁾ Ep. 75, 23

profesori de teologie cari aprobă astfel de oameni inconsecvenți, numai pentru că s'au opus Papii!

Pe chestia rătăcirii lui Ciprian, Biserica lui Hristos se separă în două: de o parte Roma și Alexandria, de altă parte Africa și Asia minoră. La o excomunicare a lor nu s'a ajuns, dar avem indicii, că Papa i-a amenințat.¹⁾ Relațiile între Roma și Asia minoră, precum și între Roma și Africa au încetat, și aceasta stare dureroasă ținu până la 2 August 257, când Papa Ștefan muri primind de urmaș pe Xist al II-lea, sub care se restabiliră relațiile cu Ciprian și cu Firmilian. Iar Dionisie, succesorul lui Xist, trimise deja ajutoare bisericii din Capadocia lui Firmilian, bântuită de invaziunea Persilor (259).

Așa se sfârși o controversă provocată de iperzelul unui episcop sfânt, care ținu însă cu îndărărire la părerea sa greșită și contrară tradițiilor apostolice. Învățătura cea adevărată, reprezentată de biserica Romei prin Papa Ștefan, deveni învățătura unanimă a bisericii întregi, până în ziua de azi. Deja Conciliul din Arles 314 adoptă învățătura romană pentru biserica întreagă. Ciprian muri și el moarte de marțir la 14 Sept. 258, meritându-și astfel titlul de sfânt.

Spre scuza lui poate fi, că nu perzistase până în capet în încăpăținarea sa, căci până ce în sinodul din 254 toamna, zisese, că nevaliditatea botezului eretic se ține de „*catholica regula*“, mai târziu, când se văzu intrat de-a binelea în ceartă cu episcopul Romei, pe care-l preamărise într'o vreme, admite că aceea învățătură „*non pertinet ad catholicam regulam*“ ci „*habeat arbitrium liberum unusquisque praepositus, rationem actus sui Domino redditurus*“²⁾ și „*unusquisque episcoporum, quod putat, faciat... Nos quantum in nobis est, propter haereticos cum coepiscopis, non contendimus*“.³⁾

Oricum, întreg complexul faptelor și scrierilor lui Ciprian nu îndreptălesc pe nimeni să afirme, că el ar fi fost împotriva unui primat de jurisdicție al episcopului din Roma. Cel ce scrie așa, se vede, că nu cunoaște faptele. Ciprian, cu toată rătăcirea lui despre valoarea botezului dat de eretici va rămânea o glorie strălucită în șirul mărturiilor primatului roman, despre a cărui biserică zisese el că e „*ecclesia principalis, unde unitas sacerdotalis exorta est*“. De aceea a zis și Augustin despre el: „*Martyr fuit Cyprrianus, non fuso sanguine, sed in unitate fuso*“⁴⁾.

¹⁾ Ep. 74, 8: „*sacerdotes Christi veritatem... tuentes abstinendos putat*“.

²⁾ 73, 3, Hartel, 778.

³⁾ 73, 26, H. 798.

⁴⁾ Aug. de bap. contr. Donat. II, 5, 6. Tot dela Ciprian știm noi, ce mare și temută personalitate era episcopul Romei înaintea împăratului roman Decie, care cu ocazia alegerii lui Corneliu de Papă zisese: c'ar dori să i se ridice un pretendent la tron, decât să fie ales un episcop la Roma: „*tyrannus (Decie) multo patieatius et tolerabilius audiret levari adversus se aemulum principem quam constitui Romae Dei sacerdotem*“. Cypr. ep. 55, 9; H. 630.

NOTA.

Profesorul Lazarescu recreiat după încordările făcute intru apărarea unei teze care n'are argumente, reîntors dela vacanțe, continuă expunerile d-sale în „*Legea românească*“ din Oradea. Înainte de a-și continua expunerea intereruptă, încearcă să-și facă apologia afirmațiilor de până aci, năzuindu-se a ne arăta, că noi am fi comis unele contraziceri și mistificări în acest studiu al nostru. Constatăm, dacă aceasta e apologia d-sale, atunci e o apologie foarte slabă. Lamentabilă chiar.

^{10.} I-se pare „caracteristic“ d-sale, cum de noi pe de-o parte înjurăm la greci, numindu-i neam perfid și fudul, etc., iară pe de altă parte ne provocăm la părinți și scriitori bisericești de neam elini, foști patriarhi de Constantinopol, — deci după noi întruparea perfidiei, fuduliei și dorului după stăpânire al neamului lor, — pentru a ne justifica, cum credem, cu învățăturile lor, punctul de vedere catolic.

Or, lucru e simplu, prea simplu chiar, intrucât ne vine greu a crede, că această bombă de obiecțiune a putut ieși tocmai din capul unui profesor de *Academie*. Lucrul stă așa, că între Greci încă au fost oameni de omenie, chiar și între patriarhii de Constantinopol. Dar aceasta e caracteristic în afacere, că toți câți au fost așa, au ținut cu Papa dela Roma și i-au recunoscut autoritatea. Așa de p. sf. Atanasie de Alexandria, sf. Ciril de Alexandria s. Ion Gură de Aur, sf. Flavjan, Metodie, sf. Teodor Studitul, sf. Ignatie de Constantinopol și, dacă vrea d. Lazarescu, mai putem lungi lista.

^{20.} S'a simțit viu atins d. coleg, c'am afirmat că nu știe face deosebire între istorie și teologie. Încearcă deci prin o logică, care ar merita a fi reprodușă ca specimen de confuzie și întortochiare logică, să dovedească, că *istoria e teologie*. Regretăm, că din nou nu-l putem aproba în aceasta afirmație a d-sale, deoarece noi știm, că istoria e istorie, teologia e teologie. Istoria e istorie fie ea profană, fie bisericească. Au acelaș scop: stabilirea adevărului trecut lucrează cu aceleași metode științifice. Dar la ce să mai sporim vorba? Îi rog pe colegul Lazarescu să-mi facă plăcerea să întrebe pe unul din auditorii săi, dacă faptul, că Românii au primit creștinismul în formă latină și romană, fiind deci la început catolici, dacă unirea Românilor cu Roma, sau, că unirea a adus sau n'a adus roade românismului, sunt chestiuni istorice sau teologice? Și să binevoiască a-mi comunica răspunsul.

^{30.} D. Lazarescu și după argumentele zdrobitoare ce i-le-am adus în chestia interpretării locului dela Matei 16, 18: Tu ești Petru și pe aceasta piatră, etc., continuă a susține, că aceste cuvinte se referă la toți apostolii și nu la Petru singur; ca și întrebarea lui Hristos: „Dar voi cine-mi ziceți că sunt“ și răspunsul lui Petru: „Tu ești Hristos fiul lui Dumnezeu celui viu“. Văzând eu, că nu pot să am la d-sa nici un rezultat cu argumente științifice din ss. Părinți, din cărțile liturgice și din rațiune, îi rog să considere următoarea întămplare:

Un învățător de școli primare intră în cutareva clasă primară și pune clasei următoarea întrebare, spre pildă: „Băieți, cine-a fost Iisus Hristos“ sau: „Care este capitala Spaniei?“ Băieții rămân toți uluiți; nu știu să răspundă. Atunci unul dintre ei se scoală și zice: „Is. Hr. a fost Fiul lui Dumnezeu coborât din cer“ sau „capitala Spaniei e Madridul“. Învățătorul îi zice: „Bine, băiete, bravo, ai știut. Tu vei fi șeful clasei; vei purta grija măgarilor acestora; îi vei instrui“. Rog, să mi-se spună: Cui a adresat învățătorul întrebarea? Tuturor. Câți au răspuns? Unul. Pe cine a lădat învățătorul și i-a pus șef al clasei? Pe cel ce a știut. Ei bine, ce mai forțăm atunci cazul cu Petru, cu Hristos și cu Apostolii, când el e la fel. Numai o minte încăpăținată poate ținea la lucruri atât de neadevărate și contrare minții sănătoase.

^{40.} E caracteristic, cum d. Lazarescu, neputând combate argumentul, se atinge de onoarea și reputația morală

a celui ce îl pune, cum o face cu cea neprihănită a d-lui Dr. N. C. Paulescu, urmând pe Mihalescu.

5°. D. Lazarescu mă acuză pe mine, că „citez câte e propoziție ori un pasagiu și-l interpretez fără să mai țin seamă de legătura în care stă el cu celelalte părți ale scrierii, ori alte scrieri ale autorului, b. o. dela sf. Ciprian“. Dar nu vede că d-sa e cel ce cade în această greșală, când nu ține seama de întreaga doctrină a sf.-lui Ciprian, așa cum am ținut eu în corpul acestui studiu. (V. No. 21 al „Vestitorului“.) De altfel îmi face impresia că d. Lazarescu nici n'a citit, nici nu cunoaște în original pe sf. Ciprian.

6°. I-l compătimesc nespun de mult pe colegul dela facultatea ortodoxă, că are o logică așa slabă, spirit așa puțin disciplinat în ceea ce privește forța de-a distinge. Așa bună oară, cum se arată aceasta în cazul cu argumentul nostru din sf. Ignatie, D-l Lazarescu după ce crede, că ne poate taxa ca „trasă de păr“ aceasta argumentație, a noastră, deoarece noi, din faptul, că Ignatie zice despre Petru că a „poruncit“ (*diatassomai*) Romanilor, am dedus, că Petru a fost episcopul lor, se vede a triumfa când zice: „Va să zică faptul morții lui Petru în Roma este dovada episcopatului lui. Atunci și Pavel a fost episcop în Roma căci și el tot acolo a murit. (Aud?! Clarissime!)“

Da, numai că d. Lazarescu și-a uitat mîntea 'nbuzunar. Pentru noi e deajuns, dacă din acel cuvânt al lui Ignatie „*Petru a poruncit Romanilor*“ stabilim, că între Petru și Romani a fost o legătură. Ce legătură? rămâne a se statori din alte izvoare, cum am făcut-o noi. Rog să-o explice și d. Lazarescu și să ne spuie ce altă legătură, decât cea de episcop, a putut fi între Petru și Romani, când Petru nici n'a scris Romanilor, și după d-sa, nici n'a predicat, venind la ei numai în ultimul an al vieții sale, când a și murit?

Adevărat, că și Petru a murit în Roma. și Pavel a murit în Roma. Dar nu vede d. Lazarescu, ce mare deosebire este între acești doi? Despre o întințitate de jurisdicție a sf.-lui Pavel nu știe nimic nici Sf. Scriptură, nici ss. Părinți; despre un episcopat al lui la Roma asemenea nu știe nimic istoria, Părinții, scriitorii bisericești și tot ce numim tradiție istorică. Despre Petru însă știu. Deosebire de cer și pământ.

Deci dovada sf.-lui Ignatie în favorul episcopatului sf.-lui Petru trebuie înțeleasă așa, că ea, *isolat considerată*, ne spune despre o legătură de autoritate între Petru și Romani; în lanțul celorlalte multe și diverse mărturii și dovezi istorice, ne spune că aceasta legătură trebuie înțeleasă de una episcopală și nu de alta. Să spună d. Lazarescu de care alta. Textul în-referință cu sf. Pavel e clar, căci Pavel a scris și a predicat Romanilor.

Dar ce e mai mult. Noi nici n'avem nevoie, cum am spus-o și altă dată, de episcopatul sf.-lui Petru la Roma, pentru ca să putem justifica primatul de jurisdicție al episcopului dela Roma peste Biserica întreagă. Acest primat e întemeiat în Scriptură, în istorie și'n mîntea sănătoasă. Cu toate acestea moartea și episcopatul roman al sf.-lui Petru sunt în așa strînsă legătură, că aceea nu se poate explica fără acesta. Cum de s'a pomenit odată sf. Petru la Roma, tocmai în toiul celei mai crâncene prigoniri pornite împotriva creștinilor de împăratul Nero? Cea mai elementară prudență îi dictă atunci să fugă de Roma, nu să se apropie. Dar altfel stă treaba: Petru a fost la Roma, Petru era cunoscut la Roma ca șeful creștinilor, de aceea a fost prins el întâi și ucis cu o moarte specială, răstignit cu capul în jos, cum ne spune Origene. Prin moartea sa, cu sângele său a pecetluit scaunul papal al Romei pentru ca să fie el cel dintâi între scaunele apostolicești. De acest semn s'a folosit *Provedința întru designarea iocului, unde are să șază urmașul lui Petru*. Iar că Petru a murit în Roma, acuma, după discuția noastră — cel puțin atîta rezultat avem, — o admite și d. Lazarescu.

7°. E de neînțeles dl Lazarescu, chiar ortodoxește vorbind când, pentruca să nu trebuiască să admită dogma creștină-ca-

toică despre primatul lui Petru și al episcopilor romani, coboară nivelul și autoritatea cărților sfinte orientale, afirmând, implicit, că ele cuprind neadevăruri, adică minciuni. D-sa, ca unul ce crește și formează fiitorii preoți ai ortodoxiei, ar trebui, cred eu, să aibă mai mult respect față de aceste cărți scrise de bărbați sfinți și inspirați, orientali, chiar și atunci când ele vorbesc favorabil despre catolicism.

Dar de altă parte ne place a constata, că și d. Lazarescu admite, că a fost timp, (veacurile 7, 8 și 9, dar chiar și mai înainte: în veacul 4 și 5) „când teoria apuseană despre episcopatul lui Petru în Roma era răspândită în întreagă Biserica creștină“. Or, îl întreb pe d. Lazarescu: e *infaibilă* Biserica lui Hristos, ori ba? Cum a putut *rătăci* atunci întreaga Biserica creștină asupra unui punct atât de esențial și cu mari urmări, din doctrina ei: primatul și episcopatul roman al lui Petru și al urmașilor săi?

8°. În urmă, rog pe cititorii noștri, cari urmăresc cele două expuneri, din „Vestitorul“ și „Legea românească“, să binevoiască a se rosti în mod nepărtinitor asupra *metodei* noastre științifice și asupra celei urmate de d. Lazarescu. Eu urmez metoda strict istorică, rîzimându-mă pe texte și dovezi originale, pe cari le reproduc în original sau traducere fidelă, lăsând ca și publicul cititor să se poată rosti asupra lor și asupra felului cum le interpretez. Pe când d. Lazarescu se mărginește la afirmațiuni gratuite, generale, fără să aducă un singur autor, o singură dovadă cu adevărat istorico-critică, întrun sprîjinirea afirmațiunilor sale generale. Autorii protestanți mai recentii, ce-i citează pe ici-colea, nu pot să stea alături cu mărturiile istorice de talia și calibrul celor înșirați de noi în cursul acestui studiu. Care argument scos din S. Scriptură, ss. Părinți și alți scriitori vechi bisericești, ni-l-a desființat d. Lazarescu? Nici unul. Căci sistemul d-sali nu e de-a răspunde direct argumentelor aduse, ci îndirect, prin perorări și zeflemlări, ca „clarissimii“, aud? etc. sau de loc.

Nu atîta sentențiere și perorare, ci mai multă cercetare a documentelor vechi bisericești. Aceasta numim metodă critică, științifică. Argumentele de tarabă sunt bune pentru publicul de tarabă, nu însă pentru oamenii culti, cari doresc să vadă și să cunoască adevărul istoric în *adevărata lui lumină*.

Cu altă ocazie mai multe.

Pâr. Tăutu.

Aviz pentru o faptă creștinească.

Văduva reposatului preot Ioan Ghenț, căruia are să-i mulțumească atîta aceasta dieceză, are ca unic izvor de susținere cartea de rugăciuni, rămasă dela reposatul ei soț: care zace în mai bine de 5000 exemplare la Tipografia Românească din Oradea. Fiecare preot să-și țină de o sfîntă datorie, acum la început de an, să provadă toți elevii școlilor primare și secundare cu această cărțică, care costă numai 10 Lei. Dela zece exemplare în sus se dă și rabat. Comandați mai multe exemplare dela Tipografia Românească Oradea, Aleea Romei No. 2, Prin aceasta facem și o faptă creștinească și de solidaritate preoțească.

„Vestitorul“.

CRONICA.

Serbare de Crăciun. Suntem informați, că „Reuniunea Mariană“ a credincioșilor români uniți va da o mare serbare de Crăciun Sâmbătă în 19 Decembrie seara la orele 8¹/₂ în teatrul „Regina Maria“. Venitele acestei serbări sunt destinate pentru ajutorarea săracilor nevoiași din oraș, precum și a elevilor și elevelor lipsite, dela școlile secundare și normale. Pentru reușita serbării, Reuniunii i-a reușit să câștige concursul maestrului *Hubic* care prin corul d.-sali mixt va executa un bogat repertor de colinzi, și al Academiei de teologie, ai cărei auditori vor reprezenta o impresionantă piesă de Crăciun. Bilete se află de vânzare la parohia română greco-catolică — Olosîg.

— *Societatea literară „Sf. Ioan gură de aur“* a studenților dela Academia noastră teologică, ș'a reînceput activitatea, constituindu-se noul comitet de conducere și noii funcționari pentru anul școlar 1925—26 cum urmează: *Președinte*: Virgil Munteanu c. IV, *Secretar*: Teodor Mateiu c. III, *Notar*: Ioan Fântânaru c. III, *Bibliotecari*: Păun Madincea și Gh. Vereș c. II, *Cassier*: Vasile Bondrea c. IV.

Comitetul face un călduros apel către toți binevoitorii acestei societăți, să binevoiască a se înscrie de membrii: fondatori (1000 Lei), pe viață (500 Lei) și ajutători (anual o taxă benevolă).

Tot cu aceasta ocazie, se face un raport sumar despre activitatea societății în cursul anului 1924—25.

S'au ținut 10 ședințe literare; s'au produs 20 lucrări originale (14 disertații și 6 predici), 2 traduceri, 4 recenzii, 12 declamări, 2 duete cu vocea, 3 coruri, 1 duet și 1 terțet la vioră. Biblioteca care numără 1597 opuri în ca 2000 volume, anul acesta s'a mai completat cu 50 de opuri în 60 volume. Societatea a ținut două ședințe festive: la 1 Dec. întru comemorarea Unirei și la 13 Iunie în „*Cercul Catolic*“ cu scopul augmentării bibliotecii. Și pe aceasta cale aducem tuturor sprijinitorilor noștri cele mai călduroase mulțumite.

Prezidiul.

La Carei. În 8 cor. s'a săvârșit de către P. S. Valeriu al Orăzii consacrarea nou zugrăvitei biserici din Carei, ocazie, când s'a manifestat din nou alipirea, zelul înfocat și spiritul de jertfă pentru religia lor a credincioșilor acestei parohii. Consacrarea a decurs în cadrele celor mai impunătoare serbări. Primire strălucită la gară, autorități, armată, serviciu solemn, mărturisiri, comunicări în număr foarte mângăitor banchet cu 25 de toaste, care culminează în propu-

nerea fostului primar dr *Nic. Darabanth* îndreptată către toți foștii elevi ai institutelor diecezane, al căror elogiu îl face, să deschidă o listă, de colectă pentru ajutorarea acestor institute, listă ce d.-sa o și începe cu suma de 50.000 Lei, gest de o jertfă marimonioasă din partea laicilor noștri. Lista o copleșește *Illustrisimul* vicar dr Gh. Miculaș cu suma princiară de un *milion de Lei*, ce o va vărsa la anul jubiliar al diecezei (1927). Sfințirea dela Carei ne-a pus încă odată mai mult în evidență vitalitatea religiei noastre în Sătmar, unde preoții, intelectualii și poporul, toți sunt la culmea chemării. *Rap.*

TIPIC.

21 Noemvrie Sâmbătă. *Intrarea în biserică.*

Vineri la însărat pe 6 cu *Mărire-Și acum* ale sărbătorii. Intrat. Prohimenul zilei. *Paremii*. La *Litie Stihira*: „Să se bucure gl. 1. *Mărire Și acum*: Strălucit-a . . . §v. 5. *Stihoavna* cu *Mărire-Și acum* ale sărb. La binecuv. pâinilor Trop. sărb. de 3 ori.

Sâmbătă la Mănecat Trop. ca *Vineri*. Sedelnele sărb. Polieleu cu pripelele s'rb. Antif v. 4 Prohimen: Ascultă fică . . . Evangh. sărb. După Ps. 50. *Mărire-Și acum* și *Stihira* sărb. din Mineiu Catav. *Hristos se naște* . . . La cântarea a IX. *Irmoasele* sărbătorii cu pripelele lor din Mineiu dela cânt. IX *Luminăt.* cu Măr. Și acum a sărb. La laude pe 4 Măr. Și acum a sărb. dela laude. *Doxologia* pe v. 2.

La Sf. Liturghie. *Fericirile* din Canonul I Măr. Și acum. peasna a 3-a. După Intrat. Trop. sărb. Măr Și acum, condacul Apostolul și *Evanghelia* sărb. din 21 Noemvrie șcl. La Axion: *Irmosul* sărb. (vezi Canonul la utrenie cântarea a IX) *Ingeri* intrarea . . . *Cuminecarul*: Paharul . . . șcl.

22 Noemvrie *Dumineca săpt. a IX-a d. In. Sf. Cruci*. (*Dum. a XXIV-a d. Rus.*) și *S. Ap. Filimon*, vers 7.

Sâmbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 și din Mineiu 3. Măr. Și acum dogm. versului. Intrat. Prohimenul zilei. *Stihoavna* inv. Măr. Și acum a prasn: Astăzi în biserică se aduce *Fecioara* . . . (vezi la laudele praznicului) Trop. inv. Măr. Trop. Apostolului. Și acum. Trop. pasnicului.

Duminecă la Mănecat. *Troparele* ca Sâmbătă șcl. ale *Duminecii*. Ev. inv. și luminăt. inv. a 2-a Catav. *Hristos se naște* . . . La lumin. Măr. Și acum a prasnului. La laude ale inv. Măr. Și acum. *Preabinecuv* și *Doxologia* cea mare pe v. 7.

La Sf. Liturghie. *Fericirile* v. 7. După intrat. Trop. inv. Măr. Și acum. Cond. sărbătorii. Ap. Dum, XXIV. d. Rus. *Evan-Dum. Săpt. a IX-a d. In. Sf. Cruci*: La Axion: *Irmosul* intrării în biserică șcl.

La însărat, (23 Noemvrie SS. Păr. *Episcopi Amfilohie și Grigorie*) pe 6 cu Măr. Și acum din Mineiu. *Stihoavna* cu Măr. Și acum tot la Mineiu. Trop. *Părinților* v. 5. *Mărire Și acum*, Trop intrării în biserică. (N. B. *Prasnul* intrării în bis. se întoptește (se incheie) în 25 Noemvrie *Miercuri*).

29 Noemvrie. *Dumineca săpt. a X-a d. In. Sf. Cruci*, (*Dum. XXV-a d. Rus.*) și *S. Martir Paramon*, Vers. 8.

Sâmbătă la însărat pe 6, ale inv. 3 și ale Mineiului 3 Măr. Și acum dogm. vers. Intrat. Proh. zilei. *Stihovna* cu Măr. Și acum a inv. Trop. inv. Măr. Trop. Mart. Și acum a *Născ.* v. 4.

Duminecă la Mănecat. Trop. ca Sâmbătă scl. ale inv. Ev. și lumin. inv. a 3-a, Catavas: *Hristos se naște*.

La Sf. Liturghie. Pericrize v. 8. Irop. inv. Măr și acum, Condacul inv. Ap. Dum. a XXV-a d. Rus. Evangh. Dum. a XIII-a d. In. Sf. Cruci.

La Însărat (20 Noembrie S. Ap. Andreiu) pe 3 cu Măr. și acum din Mineiu. Intrat. Stihoavna cu Măr. și acum a S. Ap. din Mineiu. Trop. Stântuii: „Ca cel decât Apostolii... Măr. și acum: Taina cea din veac... — Misă. —

Schițe de predici.

A) 15 Nov. Dum. 23 după Rusalii.

„Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău. (Luca X. 27.).

Introd. Dumnezeu nu suferă lângă sine rival. „Cel ce iubește pre tatăl său... mai tare ca pe mine, nu este vrednic de mine“.

Tract. I. Dumnezeu merită iubirea noastră, El mai înainte ne-a iubit. Crearea omului. Așezarea lui în natură. Omul este podoaba, coroana creaturilor. Psalmistul răpit de frumsețea omenească strigă: „Ce este omul că ți-ai adus aminte de el... cu puțin l-ai făcut mai mic decât îngerii. (Psalm 8 5). Dreptatea lui l-a pedepsit pe omul păcătos, iubirea lui a jertfit pentru el pre unul născut Fiul său.

II. Dumnezeu merită iubirea noastră; ne prevede cu toate binefacerile sale. „Ce ai ce nu-ai primit? Sf. Paul I. Cor. IV. 7. Păcătoșii, ca fiul cel rătăcit, primesc partea din avuția ce le dă Dumnezeu, se întorc dela Dumnezeu, și Dumnezeu... „nu voiește moartea păcătosului“ Ezech. XXXIII — 11.

Inch. „Doamne — zice Sf. Ignatie de Loiola — grația și iubirea ta mi-o dă mie și sunt bogat destul“.

B) 21 Nov. Intrarea în Biserica.

„Bucură-te plinirea rânduiei Creatorului“ (Trop. Sărb.). Dumnezeu și-a împlinit rânduiala Sa prin Preacurata. Cea mai acomodată a fost pentru acest scop Preacurata, că a fost ascultătoare față de Dumnezeu.

I. Intenția cea bună în serviciul lui Dumnezeu slăbește sau chiar se nimicește: a) din nimernicia noastră b) pentru frica lumii și c) din uitarea milei lui Dumnezeu. a) De nimernicia noastră se ține nestatornicia. Azi promitem întoarcere, mâine facem păcat de moarte. b) Ce va zice lumea, de ne vom reținea dela mișcările societății? c) Nu voim să recunoaștem mila cea mare a lui Dumnezeu, că ne-a scăpat de cătușile păcatului. Nouă ne atribuim dacă pe un moment observăm întoarcere.

II. Preasfânta Fecioară ne-a dat pildă. A fost statornică în împlinirea voiei lui Dumnezeu. S'a retras în liniștea Nazaretului plângând pierirea Ierusalimului, rugându-se pentru venirea Mesiei. Promite feciorie lui Dumnezeu, deși știe, că femeile sterpe sunt disprețuite de sinagogă și de întreg poporul. Puțin-i pasă de mamă, rude, merge după chemarea lui Dumnezeu. Atribue toate milei lui Domnului, „că mi-a făcut mie mărite cel Puternic“. Primește voia lui Dumnezeu, nimic nu dorește, decât cea să o împlinească. Retrasă își crește Fiul în Nazaret, fuge în Egipt, primește toate durerile unei vieți foarte amare. Nu e puțin credincioasă.

Inch. Ce fericiți am fi de am imita aceasta pildă!

C) 22 Nov. Dum. 24 d. Rus.

„Nebune întru aceasta noapte vor să ceară sufletul tău dela tine, dară cele ce ai gătit. ale cui vor fi“ (Luca XII. 20). Cum trebuie să folosim bogăția.

I. Bogăția nu te îndestulește. Mai mulți sunt îndestuliți între săraci. Cu cât ai mai multe plăceri cu atâta poțtești mai multe; cu cât ai avuție mai multă, cu atâta dorești mai multă

„Tipografia și Librăria Românească“ Oradea. — Redactor resp.: Păr. Dr. Aloisiu L. Tăutu.

Bunoriei lumii sunt materiale, sufletul este spirit. Pilda lui Solomon. Dacă ți-ar lipsi toate relele, frica, că vei pierde bogăția, te neliniștește; „nebune în această noapte...“

II. Bogăția îți periclitează mântuirea sufletului; „fiilor, cât de cu anevoale este, celor ce nădăjduesc întru avuție, să intre întru împărăția lui Dumnezeu“. „Căci unde este comoara voastră acolo va fi și inima voastră“. Luca XII. 34. „Căci cei ce vor să se îmbogățească cad în ispite și în curse și în poțte multe fără de treabă și vătămătoare, care-i cufundă pe oameni în moarte și pierire“ I. Tim. VI. 9.

Inch. „Faceți-vă pungi, cari nu se învechesc, comoară care nu se împuținează în ceriuri, unde furul nu se apropie, nici molia nu o strică“. (Luca XII. 33).

D) 29 Nov. Dum. 25 d. Rus.

„Invățătorule bune, ce voui face ca să moștenesc viața de veci?“ (Luca, XVIII. 18).

Este de admirat zelul tinărului acestuia, de am avea toți asemenea zel!

I. Tinărul din evanghelie s'a apropiat cu toată încrederea de Hristos. Cu aceeași încredere să ne apropiem și noi de Eucharisticul Hristos. A fost un tinăr bogat, descendentul unei familii înalte, a *Ingenunchiat* înaltea lui Hristos. Oricine am fi, nimica suntem în fața lui Hristos.

II. „Ce voui face să moștenesc viața de veci“. Intrebare, ce trebuie să-și pună fiecare creștin. Inșă cei mai mulți întrebă, ce să facă să devină bogați, învățați, sănătoși, să aibă viață lungă... „Este bine bărbatului, care poartă jugul Domnului din tinerețele sale“. Jeremia III. 27. In fiecare zi să facem aceasta întrebare: „ce voi face?“ Ce ocaziune voi avea azi, să fac bine. De ce rău să mă feresc?

Inch. Cel ce face voia Domnului, acela-l iubește. „Dacă voiești să intri în viață ține poruncile. — Ami. —

BIBLIOGRAFIE.

A apărut: *Viața fecioarei din Lucca Gema Galgani*, traducere din limba italiană de Dr. Ioan T. Marianescu, preot misionar. Lugoj, Tip. Naț. 1925. Cu o fotografie a fecioarei, XIII+365 pagini în 8°. Prețul 100 Lei. Carte care cuprinde istoria unui mare și misterios suflet. O recomandăm cu căldură tuturor.

— *Cetiți: Magnolia* de G. M. Zamfirescu, 5 Lei; — *Generalități de psihologie individuală și socială* de Eugeniu Speranția, 15 Lei; — *Perspective sociale și culturale în lumina Evangheliei* de prof. Dr. Gr. Cristescu, 15 Lei; — *In jurul catolicismului și a unirii bisericilor* de Dr. Onisifor Ghibu, 5 Lei — apărute toate în biblioteca „Sămănătorul“ Arad.

POȘTA RED. ȘI ADM.

— *Abonamente achitate*: Of. par. Chogea, Cheniz, Vintir L. Hărșian jud. Mărghita câte 120 Lei. A. Dițiu, preot Oradea, T. Matei, G. Nagy, D. Șaitos, clerici, câte 60 Lei.

— *Cumpărați cartea rep. Ioan Ghenț pentru școlari și popor. 10 Lei exemplarul la „Tipografia Românească“ Oradea, Str. Aleea Romei 2. Dela 10 exemplare în sus rabat!!*